

**ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของ
โรงเรียนบ้านป่าเลา อำเภอมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์**
**Factors Influencing the Creation of a Learning-Friendly Environment
at Banpalao School Mueang Phetchabun District, Phetchabun Province**

พิจิตรา กันยะบุตร¹, รุ่งฤดี รัตนชัยศิลป์² และวัฒนา อ่อนประทุม³
Phijittra Kanyabut¹, Rungreudee Rattanachaisilp² and Wattana Onprathum³

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านป่าเลา อำเภอมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ 2) เพื่อศึกษาระดับบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านป่าเลา อำเภอมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านป่าเลา อำเภอมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบ้านป่าเลา อำเภอมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ รวมจำนวน 126 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามการวิจัยที่มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.802

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านป่าเลา อำเภอมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านครูผู้สอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านป่าเลา อำเภอมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านป่าเลาในภาพรวม พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน เป็นตัวแปรที่รวมอธิบายความแปรปรวนของการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ได้ร้อยละ 14.70 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านป่าเลา คือ ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน และค่าความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากการพยากรณ์เท่ากับ 0.252

คำสำคัญ : ปัจจัย, การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

¹ Student in Master of Education degree, Educational Administration, Pacific Institute of Management Science

² ผศ.ดร., คณะวิทยาการจัดการ, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

² Teacher, Faculty of Education, Educational Administration, Pacific Institute of Management Science

³ อ.ดร., คณะคณะวิทยาการจัดการ, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

³ Teacher, Faculty of Education, Educational Administration, Pacific Institute of Management Science

Abstract

The objectives of this study were 1) to examine the factors influencing the creation of a learning-conducive environment at Ban Pa Lao School, Mueang Phetchabun District, Phetchabun Province; 2) to assess the overall level of the school's learning environment; and 3) to identify the specific factors that significantly affect the development of such an environment. The sample group consisted of 126 participants, including teachers, students, and parents of Ban Pa Lao School. The research instrument was a questionnaire with an overall reliability coefficient of 0.802.

The findings revealed that 1) factors related to teachers were rated at a high level in contributing to the creation of a positive learning environment; 2) the overall learning environment of Ban Pa Lao School was also found to be at a high level; and 3) the factor of instructional management emerged as a significant predictor, explaining 14.70% of the variance in the learning environment at the 0.05 level of statistical significance. The study therefore concludes that instructional management is the primary factor influencing the development of a learning-conducive environment at Ban Pa Lao School, with an associated prediction error of 0.252.

Keywords : Factors, Creation of a Learning-Friendly Environment

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดหลักการจัดการกระบวนการเรียนรู้ โดยให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการส่งเสริมสนับสนุน ให้ครูผู้สอนจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อสนับสนุนต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2563) ที่ได้ระบุสาระสำคัญของมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม และมาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษามาตราที่ 16 สถานศึกษา มีการจัดสภาพแวดล้อมและบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติเต็มศักยภาพ การพัฒนาคุณภาพของคนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุด การเตรียมคนให้สามารถเผชิญสถานการณ์ ที่เกิดขึ้นและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จำเป็นจะต้องใช้การศึกษาที่มีคุณภาพ โดยสภาพแวดล้อมในการทำงานมีความสำคัญต่อการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งจะเห็นได้จากองค์การใดที่มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการทำงานย่อมส่งผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร ดังนั้นองค์การสมควรปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการทำงานให้เอื้ออำนวยต่อการทำงาน สภาพแวดล้อมที่ดีและสวยงามมีผลต่อจิตใจของผู้ปฏิบัติงานทำให้มีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน สำหรับสภาพแวดล้อมบริหารและด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมในการทำงานจะช่วยทำให้งานประสบความสำเร็จ (กิ่งกนก กิณเรศ, 2565)

การจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาที่จะทำให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้ นอกจากจะสามารถให้ความรู้ความคิดเกี่ยวกับทุกคนที่อยู่ในสถานศึกษาแล้วยังสามารถส่งเสริมให้คนรู้สึกกระตือรือร้นใคร่รู้ใคร่เรียน ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเรียนอย่างมีความสุข ส่งเสริมความมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน รวมทั้งช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดเวลา เพราะ

นักเรียนได้รับการจัดการเรียนการสอนตามธรรมชาติและฝึกปฏิบัติจริง ดังนั้นสภาพแวดล้อมในโรงเรียนจึงเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อผู้เรียนและช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ความคิด บุคลิกภาพมีความรับผิดชอบและประสบความสำเร็จในการศึกษา (ปฏิคม พงษ์ประเสริฐ, 2563) จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนอันได้แก่ ด้านกายภาพ ด้านการบริหารจัดการ และด้านวิชาการ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ล้วนมีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนซึ่งส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน อีกทั้งยังพบว่าการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน ครู และผู้ปกครองสามารถนำข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนได้ (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ และคณะ 2566) โดยองค์ประกอบสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน คือ สภาพแวดล้อมทางการเรียนซึ่งหมายถึงสภาวะใด ๆ ที่มีผลต่อการเรียนรู้ของมนุษย์ทั้งโดยตรงและทางอ้อมทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม สภาพแวดล้อมที่เป็นรูปธรรม คือ สภาพแวดล้อมทางกาย ได้แก่ อาคาร สถานที่ ภูมิประเทศ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้สามารถมองเห็นและจับต้องได้ ส่วนสภาพแวดล้อมที่เป็นนามธรรม คือ ระบบคุณค่าที่ยึดถือปฏิบัติเกี่ยวข้องกลุ่ม สังคมความรู้ ทั้งที่เป็นของตนเองและของคนอื่นๆ ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับตน ซึ่งเป็นสิ่งที่มองไม่เห็นและจับต้องไม่ได้ แต่ส่งผลต่อจิตใจ อารมณ์ ความรู้สึกและจินตนาการ (อรพินธุ์ ประสิทธิ์รัตน์ 2564)

จากการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ทำให้เกิดจุดที่ควรพัฒนาซึ่งเป็นตัวชี้วัดตัวหนึ่ง ที่ผู้วิจัยได้นำมาเป็นปัญหาในการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยด้านต่างๆ ดังนี้ 1) ผลการประเมินด้านผู้เรียน พบว่าผู้เรียนบางส่วนควรได้รับการพัฒนาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้นในด้านความรับผิดชอบและความประหยัด การคิดวิเคราะห์ได้ด้วยตนเอง 2) ผลการประเมินด้านครู พบว่าครูผู้สอนบางส่วนได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับการนำเสนอผลการประเมินพัฒนาคุณภาพ การเรียนการสอน 3) ผลการประเมินด้านผู้บริหาร พบว่าสถานศึกษาควรพัฒนาในด้านการนิเทศติดตามประเมินผลเปรียบเทียบกับเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง ด้านผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการศึกษาให้มากขึ้น ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายเหมาะสมกับธรรมชาติและความต้องการของผู้เรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดแก้ปัญหาและตัดสินใจกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาหาความรู้แสวงหาคำตอบและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองและการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีหลากหลายและต่อเนื่องให้มากขึ้น

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านป่าเลา อำเภอมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์เพราะได้ตระหนักว่า สิ่งแวดล้อมและบรรยากาศ ทั้งสามด้าน คือ ด้านกายภาพ ด้านวิชาการและด้านการบริหารจัดการ มีผลโดยตรงต่อการปฏิบัติงานของครู และการเรียนรู้ของนักเรียน ผลการวิจัยที่ได้จะเป็นแนวทาง ให้ผู้บริหารและคณะทำงานนำไปปรับปรุงพัฒนาการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและบรรยากาศในการ เรียนให้กับนักเรียนให้ดียิ่งขึ้นไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านป่าเลา อำเภอมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์
2. เพื่อศึกษาระดับบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านป่าเลา อำเภอมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์

3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านป่าเลา อำเภอมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2565) ได้อธิบายว่า การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1) สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่เป็นวัตถุ เช่น บริเวณโรงเรียน อาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องประกอบครุภัณฑ์ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ

2) สภาพแวดล้อมทางวิชาการ ได้แก่ การจัดบรรยากาศการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียน ที่สามารถส่งเสริมความสามารถของนักเรียนแต่ละบุคคลได้ ให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน ส่งเสริมการเรียนรู้เป็นกลุ่ม นักเรียนมีความสุขในการเรียน รักที่จะเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น เรียนรู้ตามธรรมชาติ เน้นการฝึกปฏิบัติจริงจากสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว ตลอดจนการจัดบริการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนทางวิชาการต่าง ๆ ที่จะทำให้นักเรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ให้มากที่สุด

3) สภาพแวดล้อมทางการบริหารจัดการ ได้แก่ การดำเนินการใด ๆ ภายในโรงเรียนให้การปฏิบัติงานสำเร็จลงด้วยความร่วมมือร่วมใจของบุคลากร ซึ่งสังเกตได้จากการดำเนินงานอย่างมีระบบ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือเกื้อกูลกันของบุคลากร การจัดสภาพแวดล้อมโรงเรียนจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยเสริมสร้างและพัฒนาผู้เรียนในด้านการเรียนรู้ ความสามารถ ความคิด จิตใจ รวมถึงคุณธรรมต่าง ๆ ที่พึงประสงค์

กระทรวงศึกษาธิการ (2563) ได้อธิบายว่า การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1) สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่เป็นวัตถุทั้งหลาย เช่น บริเวณโรงเรียน อาคารเรียน อาคารประกอบ หอเรียน ห้องน้ำ ห้องส้วม ห้องประกอบ ครุภัณฑ์และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ สิ่งมีชีวิตถึงลักษณะสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ดีได้แก่ การถูกสุขลักษณะ ความร่มรื่น ความสวยงาม ความสะอาดความเป็นระเบียบ ความสะดวก ฯลฯ การที่จะจัดของสภาพปัญหา หรือความต้องการความจำเป็นแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับแนวความคิดและดุลยพินิจของบุคลากรภายในโรงเรียนนั้นๆที่จะสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้น แต่ไม่ควรอยู่ภายใต้หลักการของการรวมคิดรวมทำซึ่งเป็นการเสริมสร้างความรู้สึกที่ดี ความรู้สึกของการมีส่วนร่วม ความรู้สึกของความเป็นเจ้าของ โดยเฉพาะนักเรียน ซึ่งเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ผู้บริหารและครู-อาจารย์ควนายอมรับว่า นักเรียนทุกคนมีความสามารถและเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนที่มีความรักและความผูกพัน และปรารถนาดีต่อโรงเรียน ภายใต้การแนะนำของผู้บริหารและครู-อาจารย์

2) สิ่งแวดล้อมทางวิชาการ ได้แก่ การจัดบรรยากาศทางการเรียนการสอน ทั้งในและนอกห้องเรียน ตลอดจนการจัดบริการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนทางวิชาการต่าง ๆ และประสบการณ์ให้มากที่สุดภายใต้บรรยากาศที่มีชีวิตชีวา แจ่มใส นำเรียนรู้ สนองสนุก เรียนสนุก ครูรักเด็ก เด็กรักครู ไม่มีบรรยากาศแห่งความกลัว และผวาหวาดวิตกกังวล ทุกคนพูดเป็นเสียงเดียวกันว่าอยากมาโรงเรียน การจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการที่ส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศดังกล่าว ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ตรงตามจุดประสงค์ ส่งเสริมความสามารถของแต่ละบุคคลเน้นให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอนแล้วดำเนินกิจกรรมด้วยความเป็นกันเองให้เกียรติซึ่งกันและกัน ส่งเสริมการเรียนรู้เป็นกลุ่มช่วยกันคิด ช่วยกันทำระหว่างผู้สอนและผู้เรียนจะทำให้ทุกคนมีความสุข มีความมั่นใจและตระหนักในคุณค่าของตนเอง

3) สิ่งแวดล้อมทางการบริหารจัดการ ได้แก่ การดำเนินการใด ๆ ภายในโรงเรียนให้มีการปฏิบัติงานสำเร็จลงด้วยความร่วมมือร่วมใจของบุคลากร ซึ่งสังเกตได้จากการดำเนินงานอย่างมีระบบ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกันของบุคลากร บุคลากรในโรงเรียนยิ้มแย้มแจ่มใสเป็นมิตรต่อกัน รักใคร่กลมเกลียวกัน ลักษณะการบริหารจัดการที่ก่อให้เกิดบรรยากาศที่ดีนั้น เริ่มตั้งแต่วิธีการกำหนดนโยบาย ควรให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วม มีการนำข้อมูลจากการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหาที่กำหนดเป็นนโยบาย ในการแก้ปัญหาและพัฒนาของโรงเรียน การมอบหมายงานและติดตามดูแล ช่วยเหลือ ถามไถ่ ดูแลความเหน็ดเหนื่อย ยกย่องชมเชย การสร้างขวัญกำลังใจ จัดสวัสดิการไว้อย่างหลาย ๆ รูปแบบ การจัดบรรยากาศทั้งทางกายภาพวิชาการและการบริหารจัดการ ต่างก็เอื้อซึ่งกันและกัน ซึ่งโรงเรียนควรตระหนักและเสริมสร้างให้เกิดขึ้นเพื่อให้โรงเรียนน่าอยู่ น่าเรียนแล้วทุกคนจะอยู่อย่างมีความสุข

จิราพร เครือแวมน (2562) ได้อธิบายว่า การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ประกอบด้วย

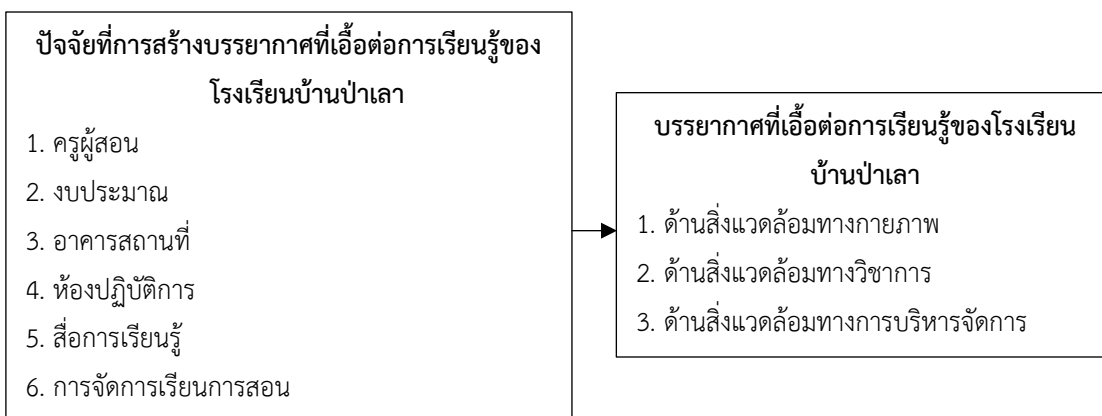
1) ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ อาคารสถานที่ตลอดจนห้องเรียนให้มีระเบียบเรียบร้อยน่าดู อยู่ในตำแหน่งบริเวณที่เหมาะสม และเอื้อประโยชน์ต่อการใช้สอย โดยการจัดขึ้นอยู่กับสภาพความเป็นไปได้และเหมาะสมของห้องเรียนวัสดุที่ใช้และความสามารถในการจัดของผู้สอนและผู้เรียนรวมทั้งการจัดสภาพนอกห้องเรียน เช่น สนามกีฬา อาคารเรียน อาคารประกอบ สวนหย่อม สนามเด็กเล่น สถานที่พักผ่อน ควรจัดให้เป็นระเบียบ สะอาด มีการปลูกไม้ดอกไม้ประดับเพื่อเพิ่มความร่มรื่นสวยงาม โดยแต่ละโรงเรียนจะมีสภาพของปัญหาหรือความต้องการจำเป็นที่แตกต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับแนวความคิดและดุลยพินิจของบุคคลภายในโรงเรียนนั้น ๆ ที่จะสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้น แต่ควรอยู่ภายใต้หลักการของการร่วมคิด ร่วมทำ ซึ่งเป็นการเสริมสร้างความรู้สึกที่ดี ความรู้สึกของการมีส่วนร่วม ความรู้สึกของความเป็นเจ้าของ โดยเฉพาะนักเรียนซึ่งเป็นหัวใจของการจัดการศึกษาผู้บริหารและคุณครูควรยอมรับว่านักเรียนทุกคนมีความสามารถและเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนที่มีความรักความผูกพันและปรารถนาดีต่อโรงเรียนของเขา จึงควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ตัดสินใจร่วมวางแผนจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนภายใต้การแนะนำของผู้บริหารและครูอาจารย์

2) ด้านสภาพแวดล้อมทางวิชาการ เป็นการจัดสภาพแวดล้อมให้มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ มีกิจกรรมส่งเสริมความสามารถของนักเรียน ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนของผู้เรียนเพราะสภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้จะช่วยกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองเต็มศักยภาพและช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้เรียนที่มีคุณภาพได้

3) ด้านสภาพแวดล้อมทางการบริหารจัดการ ได้แก่ การดำเนินการใด ๆ ภายในโรงเรียนให้การปฏิบัติงานสำเร็จลงด้วยความร่วมมือร่วมใจของบุคลากร ซึ่งสังเกตได้จากการดำเนินงานอย่างมีระบบ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือเกื้อกูลกันของบุคลากรทุกคนในโรงเรียน ยิ้มแย้มแจ่มใสเป็นมิตรต่อกัน รักใคร่กลมเกลียวกัน โดยลักษณะการบริหารจัดการที่ก่อให้เกิดบรรยากาศที่ดีนั้น เริ่มตั้งแต่การกำหนดนโยบาย ควรให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมมีการนำข้อมูลจากการสำรวจสภาพปัจจุบันมา กำหนดเป็นนโยบายในการแก้ปัญหาและพัฒนาของโรงเรียน การมอบหมายงานหรือการสั่งการ ก็เป็นไปตามสายการบังคับบัญชา ชัดเจนเหมาะสมกับความสามารถ ไม่เกินกำลัง มอบหมายงานแล้วติดตามดูแลช่วยเหลือ ถามไถ่ดูแลความเหน็ดเหนื่อย ยกย่องชมเชยมีการสร้างขวัญกำลังใจจัดสวัสดิการให้หลาย ๆ รูปแบบ เป็นต้น

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางในการสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า ปทุมธานี ซึ่งได้กำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังนี้

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยวิธีการสำรวจ (Survey Method) ในการดำเนินการวิจัยได้กำหนดขั้นตอนการวิจัยและระเบียบวิธีวิจัยซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ครูผู้สอน นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านป่าเลา อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา ประกอบด้วยครูจำนวน 9 คน นักเรียน จำนวน 87 คน และผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 87 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 183 คน (รายงานการประเมินตนเอง โรงเรียนบ้านป่าเลา, 2567)

2. กลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอน นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านป่าเลา อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา จำนวน 126 คน โดยใช้สูตรทาร์ยามานะ (Taro Yamane, 1973, 1088)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดแบบสอบถามเป็นเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษา 4) สถานะ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแนวคิดยุทธศาสตร์ชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, 125) จำนวน 30 ข้อ ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้

- 1) ปัจจัยด้านครูผู้สอน จำนวน 5 ข้อ
- 2) ปัจจัยด้านงบประมาณ จำนวน 5 ข้อ
- 3) ปัจจัยด้านอาคารสถานที่ จำนวน 5 ข้อ
- 4) ปัจจัยด้านห้องปฏิบัติการ จำนวน 5 ข้อ
- 5) ปัจจัยด้านสื่อการเรียนรู้ จำนวน 5 ข้อ
- 6) ปัจจัยการจัดการเรียนการสอน จำนวน 5 ข้อ

โดยแบบสอบถามตอนที่ 2 มีลักษณะเป็นมาตราส่วน ประเมิน 5 ระดับของ ไคเคิร์ท (Likert 's five rating scale) (Likert, 1967)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านป่าเลา อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแนวคิดการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563, 29) จำนวน 30 ข้อ ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้

- 1) สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ จำนวน 10 ข้อ
- 2) สิ่งแวดล้อมทางวิชาการ จำนวน 10 ข้อ
- 3) สิ่งแวดล้อมทางการบริหารจัดการ จำนวน 10 ข้อ

โดยแบบสอบถามตอนที่ 2 มีลักษณะเป็นมาตราส่วน ประเมิน 5 ระดับของ ไคเคิร์ท (Likert 's five rating scale) (Likert, 1967)

4. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

4.1 ศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสาร ทฤษฎี แนวคิด งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศเกี่ยวกับการจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในโรงเรียนโรงเรียนบ้านป่าเลา อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ รายละเอียดวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

4.2 ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือและปรับแบบสอบถาม ในการสร้างแบบสอบถาม

4.3 ศึกษาความหมาย ทฤษฎี หลักการ แนวคิด องค์ประกอบเพื่อทำนิยามศัพท์ในการวิจัย เพื่อมาเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถาม

4.4 นำแบบสอบถามฉบับร่างที่จัดทำขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจสอบแก้ไขให้มีความตรง และความสมบูรณ์ของเนื้อหา รวมทั้งการใช้ภาษาที่เหมาะสม

4.5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 3 ท่าน

4.6 นำแบบสอบถามไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Item-Objective Congruence) นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความตรงทางเนื้อหา (Content Validity) หรือความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามที่เขียนขึ้นในแบบสอบถามกับนิยามศัพท์ที่กำหนดไว้ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ซึ่งค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) โดยพบว่าค่า IOC เท่ากับ 1.00

4.7 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน มาปรับปรุงแก้ไขแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบพิจารณาอีกครั้ง

4.8 นำเครื่องมือแบบสอบถามที่อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบหาค่า ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม และนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับ ครู นักเรียน และผู้ปกครอง โรงเรียนบ้านป่าเลา อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด

4.9 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้วมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของ แบบสอบถามทั้งฉบับ ด้วยวิธีการหาค่าสัมพันธแอลฟา ตามวิธี Conbach & Alpha coefficient (Cronbach, 1951) ของแบบสอบถามแต่ละด้าน ซึ่งค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์ โดยค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.802 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตัวแปรต้นเท่ากับ 0.655 และ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตัวแปรต้นเท่ากับ 0.716

4.10 นำเครื่องมือที่ทดลองใช้แล้วเสนอที่อาจารย์ปรึกษา เพื่อปรับปรุงเครื่องมือ ให้ถูกต้องสมบูรณ์ และจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำบันทึกถึงคนบตี คณะวิทยาการจัดการ สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก เพื่อขอให้ออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลถึงผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านป่าเลา อำเภอมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามแจกให้ครู นักเรียน และผู้ปกครอง ในโรงเรียนบ้านป่าเลา อำเภอมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 126 คน โดยไปแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง และกำหนดระยะเวลา ในการทำแบบสอบถาม 5 วัน
3. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนแล้ว นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้องของทุกฉบับ
4. จัดเตรียมการวิเคราะห์ข้อมูลตรวจสอบแบบสอบถาม เพื่อนำไปวิเคราะห์หาค่าทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล

เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ผู้วิจัยได้จัดทำข้อมูลโดยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วจัดระเบียบข้อมูลและลงรหัสข้อมูล จากนั้นจึงนำข้อมูลดังกล่าวมาคำนวณ ค่าทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และใช้สถิติในการวิเคราะห์ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และสถานะ โดยใช้ค่าความถี่ (Frequencies) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. การวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นของครู นักเรียน และผู้ปกครองเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ทั้ง 6 ปัจจัย โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. การวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นของครู นักเรียน และผู้ปกครองเกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ทั้ง 6 ปัจจัย โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
4. การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านป่าเลา โดยใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านป่าเลา อำเภอมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์

ตารางที่ 1 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านป่าเลา อำเภอมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ในภาพรวม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ด้านครูผู้สอน	4.15	0.52	มาก	1
2. ด้านงบประมาณ	2.38	0.59	น้อย	5
3. ด้านอาคารสถานที่	3.39	0.50	ปานกลาง	3
4. ด้านห้องปฏิบัติการ	2.03	0.53	น้อย	6
5. ด้านสื่อการเรียนรู้	2.95	0.55	ปานกลาง	4
6. ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.85	0.55	มาก	2
รวม	3.13	0.55	ปานกลาง	

จากตารางที่ 1 พบว่าระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านป่าเลา อำเภอมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.13$, S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านครูผู้สอน รองลงมาคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านห้องปฏิบัติการ

2. การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านป่าเลา อำเภอมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์

ตารางที่ 2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านป่าเลา อำเภอมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ในภาพรวม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	3.74	0.52	มาก	3
2. ด้านสิ่งแวดล้อมทางวิชาการ	3.80	0.52	มาก	2
3. ด้านสิ่งแวดล้อมทางการบริหารจัดการ	3.90	0.59	มาก	1
รวม	3.81	0.57	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่าระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านป่าเลา อำเภอมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 0.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสิ่งแวดล้อมทางการบริหารจัดการ รองลงมาคือ ด้านสิ่งแวดล้อมทางวิชาการ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านป่าเลา

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านป่าเลา ในภาพรวม

ตัวแปร	b	S.E.	β	t	Sig.
ค่าคงที่	2.778	.248		11.195	.000*
ด้านการจัดการเรียนการสอน (X_6)	.296	.064	.384	4.625	.000*
R=.384, $R^2=.147$, Adjusted $R^2=.140$, $SEE_{est}=.252$, $F=21.391$, Sig =.000*					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านป่าเลาในภาพรวม พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน (X_6) เป็นตัวแปรที่รวมอธิบายความแปรปรวนของการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ได้ร้อยละ 14.70 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านป่าเลา (Y) คือ ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน (X_6) ($\beta = 0.384$) และค่าความคลาดเคลื่อนที่จะเกิดจากการพยากรณ์ 0.252

โดยสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนดิบ (b) ของด้านการจัดการเรียนการสอน (X_6) เท่ากับ 0.296 ซึ่งสามารถนำค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนดิบ (b) และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) มาเขียนเป็นสมการพยากรณ์การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านป่าเลา ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ ดังนี้

$$\begin{aligned} Y' &= a_1 + b_6 X_6 \\ &= 2.778 + 0.296 X_6 \end{aligned}$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

$$\begin{aligned} Z' &= \beta_6 Z_6 \\ &= 0.384 Z_6 \end{aligned}$$

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านป่าเลา ด้านสิ่งแวดล้อมทางวิชาการ

ตัวแปร	b	S.E.	β	t	Sig.
ค่าคงที่	1.100	.383		2.870	.005*
ด้านการจัดการเรียนการสอน (X_6)	.534	.092	.449	5.779	.000*
ด้าน อาคารสถานที่ (X_3)	.179	.065	.215	2.761	.007*
R=.534, $R^2=.285$, Adjusted $R^2=.274$, $SEE_{est}=.356$, $F=24.557$, Sig =.000*					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านป่าเลา ด้านสิ่งแวดล้อมทางวิชาการ พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน (X_6) และด้าน อาคารสถานที่ (X_3) เป็นตัวแปรที่ร่วมอธิบายความแปรปรวนของการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ได้ร้อยละ 28.50 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านป่าเลา (Y) คือ ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน (X_6) ($\beta = 0.449$) และด้านอาคารสถานที่ (X_3) ($\beta = 0.215$) และค่าความคลาดเคลื่อนที่จะเกิดจากการพยากรณ์เท่ากับ 0.356

โดยสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนดิบ (b) ของด้านการจัดการเรียนการสอน (X_6) และด้าน อาคารสถานที่ (X_3) เท่ากับ 0.534, 0.179 ตามลำดับ ซึ่งสามารถนำค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนดิบ (b) และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) มาเขียนเป็นสมการพยากรณ์การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านป่าเลา ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ ดังนี้

$$\begin{aligned} Y' &= a_1 + b_6X_6 + b_3X_3 \\ &= 1.100 + 0.534X_6 + 0.179X_3 \end{aligned}$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

$$\begin{aligned} Z' &= \beta_6 Z_6 + \beta_3 Z_3 \\ &= 0.449Z_6 + 0.215Z_3 \end{aligned}$$

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียน บ้านป่าเลา ด้านสิ่งแวดล้อมทางการบริหารจัดการ

ตัวแปร	b	S.E.	β	t	Sig.
ค่าคงที่	3.618	.336		10.771	.000*
ด้านงบประมาณ (X_2)	.109	.044	.221	2.498	.014*
ด้านการจัดการเรียนการสอน (X_6)	.162	.074	.194	2.194	.030*
R=.332, R^2 =.110, Adjusted R^2 =.095, SEE_{est} =.279, F =10.065, Sig =.001*					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านป่าเลา ด้านสิ่งแวดล้อมทางการบริหารจัดการ พบว่า ด้านงบประมาณ (X_2) และด้านการจัดการเรียนการสอน (X_6) เป็นตัวแปรที่ร่วมอธิบายความแปรปรวนของการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ได้ร้อยละ 11.00 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านป่าเลา (Y) คือ ปัจจัยด้านงบประมาณ (X_2) ($\beta = 0.221$) และด้านการจัดการเรียนการสอน (X_6) ($\beta = 0.194$) และค่าความคลาดเคลื่อนที่จะเกิดจากการพยากรณ์เท่ากับ 0.279

โดยสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนดิบ (b) ของด้านงบประมาณ (X_2) และด้านการจัดการเรียนการสอน (X_6) เท่ากับ 0.109, 0.162 ตามลำดับ ซึ่งสามารถนำค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณในรูปคะแนน

ดิบ (b) และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) มาเขียนเป็นสมการพยากรณ์การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านป่าเลา ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ ดังนี้

$$Y' = a_1 + b_2X_2 + b_6X_6 \\ = 3.618 + 0.109X_2 + 0.162X_6$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

$$Z' = \beta_2 Z_2 + \beta_6 Z_6 \\ = 0.221Z_2 + 0.194Z_6$$

ส่วนด้านสิ่งแวดล้อมทางการกายภาพ พบว่าไม่มีปัจจัยใดที่ส่งผลต่อการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านป่าเลาในด้านสิ่งแวดล้อมทางการกายภาพในทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมทางการกายภาพของโรงเรียนมีความพร้อมและได้มาตรฐานในระดับใกล้เคียงกัน ส่งผลให้ความแปรปรวนของข้อมูลอยู่ในระดับต่ำ จึงไม่สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ได้อย่างมีนัยสำคัญ เมื่อเปรียบเทียบกับปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านวิชาการ และด้านการบริหารจัดการ ซึ่งมีบทบาทเชิงกระบวนการและการปฏิบัติที่ส่งผลโดยตรงต่อผู้เรียนมากกว่า

อภิปรายผล

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านป่าเลา อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์

จากผลการวิจัยพบว่า โดยรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในระดับปานกลาง แต่เมื่อลงรายละเอียดพบว่า ด้านครูผู้สอนและการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด ในขณะที่ด้านงบประมาณและห้องปฏิบัติการอยู่ในระดับน้อยสิ่งนี้สะท้อนให้เห็นว่าบทบาทของครูยังคงเป็นตัวแปรสำคัญสูงสุดในการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ และการจัดการเรียนการสอนที่ตอบสนองผู้เรียนสามารถชดเชยข้อจำกัดด้านทรัพยากรได้ ทั้งนี้ สามารถอธิบายผลดังกล่าวได้ภายใต้แนวคิดการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งให้ความสำคัญกับบทบาทของครูในฐานะผู้ออกแบบประสบการณ์การเรียนรู้มากกว่าการพึ่งพาทรัพยากรเชิงกายภาพเพียงอย่างเดียว ครูที่มีความสามารถในการปรับวิธีการสอนให้สอดคล้องกับบริบทผู้เรียนย่อมสามารถลดผลกระทบจากข้อจำกัดด้านงบประมาณและอุปกรณ์ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานของ จิราพร เครือแวงมน (2562) ที่พบว่าปัจจัยด้านการจัดการเรียนรู้และอาคารสถานที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา และเมื่อมีการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพก็จะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ในขณะที่จุฑามาศ วรรณปะชี (2566) ได้พบว่าปัจจัยด้านการจัดการเรียนรู้เป็นองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มเพื่อนและอาคารสถานที่ อีกทั้งจากงานวิจัยของ Chan (2003) พบว่าครูส่วนใหญ่เห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นสิ่งแวดล้อมศึกษา แม้ว่าครูบางส่วนยังไม่สามารถถ่ายทอดรายละเอียดได้เต็มที่ แต่อย่างน้อยสะท้อนให้เห็นว่าบทบาทของครูเป็นตัวแปรสำคัญต่อการสร้างการเรียนรู้ในห้องเรียน และ Sulaiman (2009) ได้พบว่าบรรยากาศห้องเรียนที่ครูสร้างขึ้นส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์และความสนใจของนักเรียนอย่างชัดเจน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาระดับบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านป่าเลา อำเภอมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์

จากผลการวิจัยพบว่า บรรยากาศโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านสิ่งแวดล้อมทางการบริหารจัดการและด้านวิชาการ ส่วนด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด โดยผลการวิจัยข้อนี้สะท้อนว่าแม้ทรัพยากรด้านกายภาพของโรงเรียนยังไม่สมบูรณ์ แต่การมีระบบบริหารจัดการและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เข้มแข็งสามารถสร้างบรรยากาศเชิงบวกในโรงเรียนได้ ผลดังกล่าวสะท้อนว่าคุณภาพของระบบบริหารจัดการและการจัดกิจกรรมทางวิชาการมีบทบาทสำคัญต่อการสร้างบรรยากาศเชิงบวกมากกว่าความพร้อมของทรัพยากรทางกายภาพ ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ตามแนวคิดบรรยากาศในโรงเรียน ซึ่งชี้ว่าบรรยากาศโรงเรียนเกิดจากปฏิสัมพันธ์ด้านนโยบาย วัฒนธรรมองค์กร และความสัมพันธ์ในโรงเรียน มากกว่าจากอาคารสถานที่เพียงอย่างเดียว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2565) ที่พบว่าการจัดสภาพแวดล้อมด้านการบริหารและวิชาการมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และมีผลมากต่อการสร้างบรรยากาศที่ดี ส่วนปัจจัยด้านกายภาพมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า ขณะเดียวกันนิถมล วงศ์อินพ้อ และสธิพร เขาวนชัย (2565) ได้พบว่าในโรงเรียนปทุมวิไล สภาพแวดล้อมทางสังคมและวิชาการมีความสำคัญสูงกว่าปัจจัยด้านอาคารสถานที่ อีกทั้ง Patchen (2003) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้แบบกลุ่มกับวัฒนธรรมองค์กร พบว่าการสร้างบรรยากาศทางวิชาการที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมสามารถยกระดับบรรยากาศการทำงานของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ Derrah (2005) ได้กล่าวว่าหลักสูตรการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับสิ่งแวดล้อมสามารถสร้างความร่วมมือของผู้เรียนในห้องเรียนได้ดีขึ้น ซึ่งตรงกับผลการวิจัยนี้ที่พบว่าบรรยากาศด้านวิชาการและการบริหารจัดการมีผลสูงกว่าปัจจัยทางกายภาพ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านป่าเลา อำเภอมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์

จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน เป็นตัวแปรที่อธิบายความแปรปรวนได้มากที่สุด และร่วมกับปัจจัยด้านอาคารสถานที่สามารถอธิบายได้ร้อยละ 28.50 ขณะที่ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพไม่พบว่ามีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญ โดยผลการวิจัยข้อนี้ชี้ให้เห็นว่าแม้โรงเรียนจะมีข้อจำกัดทางกายภาพ แต่การจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพยังคงเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อการสร้างบรรยากาศเชิงบวก ทั้งนี้การไม่พบอิทธิพลของปัจจัยด้านกายภาพอาจเกิดจากสภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีลักษณะใกล้เคียงกัน ส่งผลให้ข้อมูลมีความแปรปรวนต่ำ และไม่สามารถแยกอิทธิพลเชิงสถิติได้อย่างชัดเจน ในขณะที่การจัดการเรียนการสอนเป็นปัจจัยเชิงกระบวนการที่ส่งผลต่อประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนโดยตรงมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับทศพร เกตุพนอม และชูขวัญ รัตนพิทักษ์ธาดา (2566) ที่รายงานว่าผลการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ และเป็นแนวทางที่ควรพัฒนาโดยใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม รวมถึง จุฑามาศ วรรณปะชี (2566) ที่ยืนยันว่า ด้านการจัดการเรียนรู้มีอิทธิพลสูงกว่ากลุ่มเพื่อนหรืออาคารสถานที่ อีกทั้ง Uline (2008) พบว่าคุณภาพของอาคารสถานที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งแตกต่างจากผลในโรงเรียนบ้านป่าเลาที่ไม่พบอิทธิพลของปัจจัยทางกายภาพอย่างมีนัยสำคัญ ความแตกต่างนี้อาจเกิดจากบริบทของโรงเรียนที่เน้นการจัดการเรียนการสอนมากกว่าโครงสร้างกายภาพ และสอดคล้องกับ Sulaiman (2009) ที่กล่าวว่าบรรยากาศห้องเรียนและการสื่อสารระหว่างครู-นักเรียนมีผลมากกว่าปัจจัยด้านกายภาพเพียงอย่างเดียว

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดหาชุดทดลองแบบเคลื่อนที่เพื่อให้ทุกห้องเรียนเข้าถึงการทดลองได้ แม้ห้องปฏิบัติการหลักจะไม่เพียงพอ
- 2) ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ควรปรับตารางการใช้ห้องปฏิบัติการให้ทุกชั้นเรียนได้ใช้อย่างทั่วถึง และฝึกอบรมครูด้านความปลอดภัยและการใช้เครื่องมือ
- 3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดทำแผนการใช้งบประมาณแบบมีลำดับความสำคัญ โดยมุ่งไปที่สิ่งจำเป็นเร่งด่วน เช่น การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ และปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน
- 4) ผู้บริหารสถานศึกษาควรแสวงหาความร่วมมือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานเอกชน และศิษย์เก่า เพื่อสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติม
- 5) สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- 6) ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดทำโครงการความร่วมมือกับหน่วยงานรัฐในท้องถิ่น เพื่อรับการสนับสนุนด้านงบประมาณและเครื่องมือ
- 7) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนควรยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาศักยภาพครูเนื่องจากเป็นตัวแทนสำคัญที่ส่งผลต่อบรรยากาศการเรียนรู้โดยรวมและด้านวิชาการ

5.3.2 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยในครั้งต่อไป

- 1) ผู้วิจัยควรมีการศึกษาตัวแปรอื่นที่อาจส่งผลต่อการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น นโยบายของสถานศึกษา การมีส่วนร่วมของชุมชน แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร เป็นต้น
- 2) ผู้วิจัยควรมีการเปรียบเทียบกับสถานศึกษานานาชาติ ใด ๆ ที่มีบริบทต่างกันเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงเปรียบเทียบที่หลากหลาย
- 3) ผู้วิจัยควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). สภาพแวดล้อมการเรียนรู้. <https://www.onec.go.th/th.php/page/view/Outstand/5854>.
- กึ่งกนก กิณเรศ. (2563). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- จิราพร เครือแวงมน. (2562). การพัฒนาแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ภายใน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จุฑามาศ วรณปะชี. (2566). การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1. วารสารชมรมบัณฑิตศิลป์, 1(4), 92-101.

- ทัศนพร เกตุถนอม และชูขวัญ รัตนพิทักษ์ธาดา. (2566). การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของ นักเรียน
โรงเรียนราชวินิตบางเขน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2.
วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, 11(7), 181-191.
- นิญมล วงศ์อินพ้อ และสธิพร เขาวนชัย. (2565). การศึกษาสภาพและแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการ
เรียนรู้ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2. **วารสารร้อยแก่น
สาร**, 7(8). 306-321.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). **การวิจัยเบื้องต้น**. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปฎิคม พงษ์ประเสริฐ. (2563). **การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาล
เมืองนครนายก**. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศรี
นครินทรวิโรฒ.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, นาวัน นิลแสงรัตน์ และทองหล่อ วงษ์อินทร์. (2566). การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการ
เรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ นนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 3. **วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์**, 9(3), 186-202.
- พระปลัดเขตขันท์ คนงานดีและ ศักดิ์ดา งานหมั่น. (2566). การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่สนับสนุนการ
พัฒนาผู้เรียน. **วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย**, 6(2), 471-482.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2563). **แนวทางการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาและพัฒนา
คุณภาพผู้เรียน**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- อรพันธุ์ ประสิทธิ์รัตน์. (2564). **สภาพแวดล้อมการเรียนรู้**. [http://ejournals.swu.ac.th/index.php/ENEDU/
article/viewFile/5955/5590](http://ejournals.swu.ac.th/index.php/ENEDU/article/viewFile/5955/5590)
- Chen, Pei.Jen. (2003). Environmental Educktion Needs Assessment Among Elementary School
Teachers in Massachusetts, **Dissertation Abstracts International**. 53(2) : 4017.
- Derrah, Richard Floyd. (2005). The Status of Environmental Education in The Secondary School of
The State of Marine. **Dissertation Abstracts International**. 56(2) : 507.
- Patchen, Terri Rence. (2003). Beyond Opposition An Ethnographic Study of Adoless Latina Students,
Perception of Classroom Participation. **Dissertation Abstracts International**. 63(10):
3465.
- Suliman, Norah Al. (2009). Cross-Cultural Studies and Creative Thinking Abilities. **Moharram**, 1(1),
42-92.
- Yamane, Taro. (1967). **Statistics: An Introductory Analysis** (2ndEd.) New York: Harper & Row.
- Uline, C. (2008). The walls speak: The interplay of quality facilities, school climate, and student
achievement. **Journal of Education Administion**, 46(1); 55-57.